

ÅRSRAPPORT 2013

DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Innhold

Leders beretning	2
Introduksjon til virksomheten og hovedtall	3
Årets aktiviteter og resultater	4
Grunnutdanning	4
Etter- og videreutdanning	7
Forskning, faglig samarbeid og formidling	8
Forskning	8
Faglig samarbeid	11
Formidling	12
Styring og kontroll i virksomheten	13
Risiko	13
Grunnutdanning	13
EVU	14
Kompetanse/faglighet	14
Organisasjon	14
Organisasjon, administrasjon og økonomi	15
Organisasjon	16
Administrasjon/personale	16
Økonomi	18
Annet	18
Framtidsutsikter	19
Årsregnskap	19

Leders beretning

2013 har vært et spennende og utfordrende år for seminaret. Vi har fått merke rekrutteringsutfordringene kirken og teologistudiene står overfor, vi berøres av at relasjonen mellom kirke og stat er i endring og en ny kirkeordning skal skrives, og vi er i gang med et generasjonsskifte i seminarets stab.

Som alltid har det vært grunnutdanningen som har opptatt størstedelen av vårt engasjement. Emnene teologi i praksis 1, 2 og 3 har etter hvert vel innarbeidede opplegg som fungerer svært godt og som får svært gode evalueringer fra studentene. I år har 36 studenter deltatt på emnene ved seminaret, hvorav 8 var studenter som fullførte avsluttende praktikum. Dette tallet er lavere enn vår målsetting. Derfor økte vi i 2013 vårt engasjement for ekstern rekruttering. Vi satte i gang nye tiltak for å reise ut og treffe potensielle søkere ansikt til ansikt, og vi styrket samarbeidet med Det teologiske fakultet om ekstern rekruttering.

2013 var et godt år for Etter og videreutdanningsvirksomheten ved seminaret. Sammen med fakultetet hadde vi ansvar for portalkurset «Prest og teolog i praksis» som ble fullført av 44 studenter. Videre startet vi opp homiletikkurset «Ord blir kropp» som med 19 deltakere var nesten fulltegnet og som hadde sin første kursuke i New York. Vi forsøkte også å posisjonere oss i forhold til den nye måten å organisere EVU feltet på, hvor Kompetanserådet, som har vært vår viktigste samarbeidsarena, synes å få en endret rolle.

Også når det gjelder forskningsproduksjon og fagutvikling har 2013 vært et godt år. En doktorand disputerte, en leverte inn sin avhandling, og bokprosjektet *Gudstjeneste nå* ble fullført. Videre startet vi opp det Kirkerådsfinansierte forskningsprosjektet «Gudstjenester i konfirmasjonstiden». Seminaret arrangerte også nordisk homiletikkonferanse med 25 deltakere fra hele Norden.

De gode erfaringene fra sist år tar vi med oss inn i den spennende tiden som ligger foran oss. For å sikre vår rolle i en nyorganisert kirkestruktur, vil vårt beste kort være å styrke våre kjerneområder og jobbe videre med det vi er gode på. Ny rektor er på plass og i løpet av våren vil også stillingene i sjelesorg og liturgikk være besatt. I dette generasjonsskiftet gjelder det å videreføre stabskulturen med dens mange gode sider. Vi vil ytterligere styrke satsningen på rekruttering, fortsette å bygge kirkelig relevant praktisk teologisk kompetanse og tilby en undervisning med høy kvalitet og god studentoppfølging.

Trond Skard Dokka
Styreleder

Sivert Angel
Rektor

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Det praktisk-teologiske seminar er organisert som en underenhet under Kirkeavdelingen i Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Seminaret består av PTS i Oslo og KUN, Kirkelig utdanningscenter i Nord, i Tromsø. KUN leverer egen årsrapport.

Seminarets hovedmål er:

Det praktisk-teologiske seminar skal gi prestekandidater, prester og andre teoretisk og praktisk utdanning, samt drive forskning og utviklingsarbeid. Seminaret skal gi studentene kunnskap, ferdigheter og holdninger som kreves for å utøve prestatjeneste i Den norske kirke. Seminaret skal samarbeide om dette med biskopene, andre kirkelige organer, universitetssektoren og andre institusjoner som driver praktisk kirkelig utdanning.

Tildelingsbrevet formulerte følgende resultatmålsetninger for 2013:

- 1) *Styrke rekrutteringen til prestatjenesten i Den norske kirke og til andre kirkelige stillinger gjennom å tilby grunnutdanning som sikrer at kandidatene har motivasjon og kompetanse for å arbeide i kirken.*
- 2) *Styrke kompetansen blant ansatte i Den norske kirke gjennom å tilby etter- og videreutdanning som tar sikte på å gi deltakerne kunnskaper som er av særlig betydning for kirkelig arbeid.*
- 3) *KUN skal styrke den samiske bevisstheten og vektlegge stedegen kultur og tverrfaglig samarbeid.*

PTS prioriterer i følge langtidspanen 2013-2016 å:

- Rekruttere studenter til grunnutdanningen
- Utvide virksomheten innenfor EVU
- Holde konstruktive samtaler i gang med ulike organer i Den norske kirke, andre utdanningsinstitusjoner og Det teologiske fakultet for å sikre høy kvalitet på den praktisk-teologiske utdanningen i Norge i tida framover
- Sikre implementering og videreføring av intensjonen fra revisjonen av cand.theol.-programmet ved TF/PTS

Hovedtall PTS 2008-2013

Hovedtall PTS	Regnskapstall - tildeling og forbruk			Årsverk PTS	Studenter grunnutdanning	
	Netto til disposisjon	Inntekt	Forbruk		Årsverk	Måltall*
År				Årsverk	Måltall*	Fullførte avsluttende
2013	6.502.000	584.439	6.873.163	8,71	23	8
2012	6.288.700	751.835	6.635.254	9,13	19	10
2011	6.231.200	1.060.649	7.363.124	9,77	35,5	22
2010	6.034.000	2.105.730	7.870.242	9,65	24(25)**	12 (13)**
2009	6.072.000	1.903.047	7.655.723	9,05	26	9
2008	5.657.000	1.563.470	7.061.900	9,60	23	12

*Måltallet fra 2008 til 2010 viser til summen av studenter som har fullført integrert praktikum + avsluttende praktikum. Fra 2011 blir studenter som fullfører (men ikke nødvendigvis består) menighetspraksis eller institusjonspraksis tallet som ½ og avsluttende som 1/1.

**En dansk kandidat

Årets aktiviteter og resultater

Rapporten er satt opp slik at det i dette kapittelet rapporteres ihht tiltakene som ble beskrevet i årsplanen for 2013 under «Grunnutdanning», «EVU», og «Forskning, faglig samarbeid og formidling». Mål og tiltak er referert slik de var formulert i planen.

Grunnutdanning

Mål: *Styrke rekrutteringen til prestetjenesten i Den norske kirke gjennom å tilby grunnutdanning som sikrer at kandidatene har motivasjon og kompetanse for å arbeide i kirken.*

Tiltak: Det utarbeides gode timeplaner for alle emnene hvert semester og studieplanen holdes oppdatert. Gjennomføring av emnene evalueres midtveis og nødvendige forbedringer implementeres umiddelbart.

Resultat: Det er lagt mye ressurser i arbeidet med timeplanene for å tilpasse dem så godt som mulig til studentgruppene og lærerne. Det er en utfordring at undervisningen ved PTS er mer omfattende enn studentene er vant til og at TFs timeplansystem ikke kan fange denne kompleksiteten. Midtevalueringer er nyttige. De tas vare på og brukes neste gang emnet gis.

Tiltak: Gjennomgang av alle profesjonsstudiets emnebeskrivelser. Gjennomføres våren 2013. Ansvar: Samarbeidsutvalget.

Resultat: Gjennomgang av emnebeskrivelsene er gjort for emnene ved PTS. Andre emner i cand.theol.-studiet gjenstår.

Tiltak: Evaluering av undervisningstiltak som gjennomføres våren 2013. Finner sted på første møte i Samarbeidsutvalget til høsten.

Tiltak: Videreutvikling av 4. semesters integrasjonsemne. Semesteransvarlig for 4. semester våren 2013 tar initiativ etter sluttevaluering våren 2013 og fremmer forslag til Samarbeidsutvalget innen første møte høsten 2013.

Resultat: Evalueringen av TEOL2010 (4. semester) viste emnet stort sett har funnet en god form. Integreringen mellom PT fag og kirkehistorie fungerer godt.

Tiltak: Seminaret deltar i 1. og 2. semesters undervisning av profesjonsstudiet. Følges opp i Samarbeidsutvalget ved undervisningsplanlegging hvert semester.

Resultat: PTS deltok ikke i gruppevirksomheten i 2013 fordi vi ikke hadde ledig kapasitet. Tiltaket evalueres ifht fremtiden.

Tiltak: Det utarbeides gode timeplaner for alle emnene hvert semester og studieplanen holdes oppdatert. Gjennomføring av emnene evalueres midtveis og nødvendige forbedringer implementeres umiddelbart. Ansvar: Staben ved rektor

Resultat: Timeplanarbeidet var krevende i 2013. Ved starten av vårsemesteret hadde seminaret bare to studenter på avsluttende. Dette krevde en annen organisering enn den normale. Studentene ble godt fornøyd med løsningen, som bla innebar en tur til Tromsø med felles undervisning der og ekskursjon sammen for 4.semester og avsluttende.

Tiltak: Det rekrutteres gode praksisveiledere som følges opp med opplæring og informasjon så de kan gi studentene en relevant og lærerik praksis. Ansvarlig: Praksisleder og kontorsjef.

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Resultat: PTS har et godt korps av menighetsprester i Oslo som tar imot studenter i menighetspraksis. Våren 2013 hadde vi studenter i 8 menigheter i Oslo (i to av menighetene delte to prester på veiledningen) og en student i menighetspraksis i Kristiansand. Høsten brukte vi også veiledere i en Grorudmenighet. Våren 2014 meldte det seg dobbelt så mange veiledere som vi trengte, så situasjonen på menighetspraksisveilederfronten synes god.

Det har vært en utfordring å rekruttere praksisplasser og veiledere til institusjonspraksis etter at praksisplassen på Aker sykehus falt bort. Våren 2013 brukte vi veiledere fra Oslo fengsel, fengselet/Bymisjonen i Kristiansand. I høstsemesteret tok veiledere fra Diakonhjemmet, Oslo fengsel, Forsvaret (to ulike steder), og fire sykehjem i Oslo imot studenter. Vi må konsolidere forholdene til institusjonspraksisveiledere.

Tiltak: PTS leder og er sekretær for samarbeidsutvalg for utdanning hvor PTS, TF og studentene (TSU) samarbeider om cand.theol.-utdanningen og EVU innenfor teologifaget. Ansvarlig: Eivind Berthelsen og kontorsjef.

Resultat: Samarbeidsutvalget har hatt jevnlig møter hvor studiesaker har vært diskutert og undervisning er blitt planlagt og evaluert.

Tiltak: Oppdatering av eksamensreglementet fullføres.

Resultat: Det er ført samtaler med departementet om oppdatering av eksamensreglementet, men dette er ikke slutført.

Studiemiljøtiltak/fysiske tiltak

Tiltak: Faglig sosiale tiltak videreføres innenfor fastlagt rammer. Programleder for profesjonsstudiet sammen med ansvarlig fra PTS setter opp en mal for virksomheten ut fra gjeldende praksis. Ansvarshavende oppnevnes i løpet av vårsemesteret.

Resultat: Angela Timmann-Mjaaland har overtatt som PTS sin kontaktperson/representant i det faglig-sosiale arbeidet. Faglig sosiale tiltak for cand.theol.-studenten er gjennomført etter oppsatt plan med god oppslutning fra studenter.

Tiltak: Systematisk oppfølging av alle studentene på programmet. Etablering av møtepunkter med cand.theol.-studentene i 2. og 7. semester (i tillegg til 1., 4., 9. og 12. semester). Kontorsjefen organiserer møtepunktene og sørger for at kullansvarlige for 4., 9. og 12. semester deltar på møtene. Iverksettes fra høsten 2013.

Resultat: i 203 ble det etablert møtepunkt mellom PTS og studenter i 2. semester (ett år før 4. semester) og 7. semester (mellom 4. og 9. semester).

Tiltak: Kantinen oppgraderes akustisk. Forberedende arbeid følges opp og iverksettes våren 2013. Nye rutiner utvikles for at lokalene blir ettersett og holdt i orden på tilfredsstillende vis. Det tas kontakt med SIO for å drøfte mattilbudet. Ansvarlig fra PTS utpekes og tiltakene samordnes med fakultetet. Iverksettes våren 2013.

Resultat: Ny, dyktig kantineansvarlig er på plass. Arbeidet med akustiske forbedringer har ikke blitt fullført. PTS har ikke prioritert å være pådriver for dett.

Tiltak: Gjennomgang av den samlede kapasitet på undervisningsrommene i Domus Theologica. Komité er nedsatt og første møte avtalt. Eventuell deling av store undervisningsrom, oppgradering av teknisk utstyr, samt framtidig disponering av kollokvierommet inngår i prosjektet. Aktuelle justeringer av teknisk art gjennomføres sommeren 2013 med sikte på ferdigstilling innen semesterstart høsten 2013.

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Resultat: Romprosjektet hadde møter før sommeren 2013. Det ble imidlertid ikke gjennomført noen romdelinger. Arkitekter fra UiO har sett på saken, som tas opp igjen i 2014. Oppgradering av teknisk utstyr er diskutert med USIT. Innkjøp er utsatt til 2014.

Tiltak: Seminaret arrangerer morgenbønner og deltar i den løpende gudstjenestevirksomhet i kapellet. Kontaktperson pekes ut umiddelbart. Vedkommende bidrar til at arbeidet i SU på dette punkt blir opprettholdt.

Resultat: I 2013 er fokuset på morgenbønner, og særlig gudstjenestene i kapellet forsterket. PTS har fra høsten 2013 tatt hovedansvar for gudstjenestevirksomheten. Nye liturgier er utarbeidet. Studenter er engasjert som medliturger og predikanter. Alle planlagte gudstjenester er gjennomført.

Utadrettede rekrutteringstiltak

Tiltak: Revisjon av nettpresentasjonen av profesjonsstudiet på TFs og PTS' hjemmesider. Gjennomføres våren 2013. Ansvar: Samarbeidsutvalget.

Resultat: Enkelte oppdateringer er gjort. Det må arbeides videre med dette, jf. rekrutteringssatsningen.

Tiltak: Seminarets engasjement i eksterne rekrutteringstiltak styrkes. Ansvarlig fra PTS utpekes etter at bemanningen er komplett mars 2013. Hovedutfordringen er å velge ut eksterne arenaer som er tilfredsstillende avgrenset, og som det er realistisk å følge opp over tid.

Resultat: PTS har i løpet av året styrket arbeidet med ekstern rekruttering betraktelig. Stipendiat Angela Timmann-Mjaaland har rekrutteringsarbeid som sitt pliktarbeid. Samarbeidet med TF er tett og har fått ny form i løpet av året.

Av gjennomførte tiltak: Majorstua suppe og messe, Undervisning for Ten Sing Norway, teltprest og seminarholder på TT. Studenter har vært på Ungdommens kirkemøte og Ungdomsting i Nord-Hålogaland, stått på stand på Kirke på Pride og blitt opplært til å holde andaktskurs rundt omkring i Norge. (Gjennomføres i 2014). Det er utvikla en ny brosjyre for cand.theol.-studiet som blir distribuert. Den er sendt til alle på alumnilista ved TF. TF/PTS hadde en stor stand på Trosopplæringskonferansen i november 2013.

Indikasjon på resultatoppnåelse grunnutdanning: Minst 18 studenter som starter på 1. semester, minst 16 studenter på 4. semester vår 2013, minst 15 på 9. semester høsten 2013 og minst 14 uteksaminert fra 12. semester i løpet av 2013.

Er resultatmålene oppnådd?

Studenter ved PTS 2013 (2012, 2011) (praksis gjennomført)

PTS	2013 (2012 og 2011)		
	Menn	Kvinner	Totalt
TEOL2010 (4. semester), vår	5 (4 og 9)	9* (5 og 5)	14 (9 og 14)
Menighetspraksis i spesialemer	2 (1 og 2)	1 (2 og 1)	3 (3 og 3)
TEOL4010 (9. semester), høst	7* (2 og 3)	3 (2 og 4)	10 (4 og 7)
Institusjonspraksis i spesialemer	2 (1 og 1)	1 (1 og 2)	3 (2 og 3)
Totalt 4. og 9. semester + spes.emner	16 (8 og 15)	14 (10 og 12)	30 (19 og 27)
Måltall integrerte emner	8 (4 og 7,5)	7 (5 og 6)	15 (9 og 13,5)
TEOL4020, avsluttende, vår	0 (3 og 9)	3 (2 og 5)	3 (5 og 14)
TEOL4020, avsluttende, høst	4 (3* og 2)	1 (2 og 6)	5 (5 og 8)

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Totalt avsluttende = måltall	4 (6 og 11)	4 (4 og 11)	8 (10 og 22)
Måltall totalt	12 (10 og 18,5)	11 (9 og 17)	23 (19 og 35,5)
*En student bestod ikke emnet			

Nye studenter: 18 personer er skrevet inn på cand.theol.-programmet i løpet av 2013. Noen av studentene går over fra andre program og får emner innpasset. De går dermed ikke inn som 1. semesterstudenter når de starter og vil være ferdige tidligere enn våren 2019 dersom de følger vanlig progresjon. Andre studenter «blir borte» underveis i det første året. Målet er å få aktive studenter som fullfører teologiprogrammet på normal tid.

4. semester (eller spesialordninger med menighetspraksis): 17 studenter var i menighetspraksis i 2013. En av disse fikk praksisen underkjent og bestod dermed ikke emnet. Målet på 16 ble dermed nådd.

9. semester (eller spesialordninger med institusjonspraksis): 13 studenter var i institusjonspraksis i 2013. En av disse fullførte ikke. Tre studenter færre enn målet på 15 ble altså uteksaminert.

Avsluttende: Bare åtte studenter fullførte avsluttende praktikum i 2013, 6 færre enn målet på 14.

Alt i alt ble måltallet 23. For å gå i balanse ifht tildelingsmodellen skal tallet være 25. På de integrerte emnene er måltallet nesten fylt 16 + 14 studenter bestod emnene (og to flere var i praksis). For avsluttende var det et dårlig år, bare litt over halvparten av måltallet ble fylt (8 av 14). Sju av disse går imidlertid inn i prestetjeneste, og det er sannsynlig at én til følger med det første.

8 av de 48 studentene som gjennomførte stiftspraksis i Norge i 2013, kom fra PTS (3 fra KUN). I 2012 var 10 av 40 fra PTS (3 fra KUN) og i 2011 22 av 52 fra PTS (7 fra KUN). (I 2012 var det én som ikke bestod ved PTS, i 2011 én som ikke bestod ved KUN. Vi har ikke oversikt over stryk etter praksis hos de andre lærestedene.)

Det betyr at PTS (PTS/KUN) leverte henholdsvis 16,7 % (22,9 % med KUN), 22,5 % (30) og 42,3 % (53,5) av kandidatene i disse tre årene, totalt i perioden 22,8 % (31,4). Målet er ikke nødvendigvis at andelen øker. Det viktigste er at antallet uteksaminerte øker.

Etter- og videreutdanning

Mål: *Styrke kompetansen blant ansatte i Den norske kirke gjennom å tilby etter- og videreutdanning som tar sikte på å gi deltakerne kunnskaper som er av særlig betydning for kirkelig arbeid.*

Tiltak: Det utarbeides ny og utvidet EVU-strategi for seminaret.

Resultat: Det er ikke utarbeida noen ferdig EVU-strategi for PTS. Seminaret har imidlertid deltatt i diskusjonene om den nasjonale organiseringen av EVU blant annet gjennom Kompetanserådet og samtalt internt om hvilken kapasitet vi har til å holde hvilke kurs når i fremtiden samt strategier for markedsføring.

Tiltak: PTS er hovedarrangør for homiletikkurset "Ord som blir kropp" med søknadsfrist 15.3, og første undervisningsbolk i oktober 2013. Kurset kan ta 25 deltakere. <http://www.praktikum-pts.no/videreutdanning/homiletikkurs/>

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Resultat: Kurset fikk 19 deltakere fra bispedømmene i Agder og Telemark, Bjørgvin, Nidaros, Hamar, Nord-Hålogaland, Møre, Oslo, Stavanger og Sør-Hålogaland. (Kurset hadde 33 søkere, men bare 19 fikk finansiering.) Første kursuke med fokus på muntlighet og amerikansk prekenkultur ble avholdt fra 22. til 28. oktober i samarbeid med Union Theological Seminary i New York. Kursuka var særdeles lærerik og utfordrende! Kursuke to holdes 24.-28. mars 2014 på PTS.

Tiltak: PTS har sammen med TF ansvar for kurset ”Prest og teolog i praksis” (obligatorisk kurs i mastergraden i praktisk teologi). Kurset gjennomfører samlinger i april og oktober. 45-50 deltakere er påmeldt.

<http://www.tf.uio.no/studier/evu/kurs/prest-og-teolog-i-praksis/>

Resultat: Prest og teolog i praksis hadde to samlinger i 2013: 16.-19.4. på Granavolden og 15.-18.10. på TF. 48 deltakere var med. 44 fullførte eksamen. Halvard Johannessen deltok som arrangør fra PTS.

Tiltak: PTS bidrar til gjennomføring av etterutdanningstiltaket Jervell-seminaret 21.5.2013. Det forventes 120 deltakere som i fjor.

Resultat: Jervellseminaret 21.5. samlet om lag 120 mennesker. Seminaret opererte med venteliste, ikke alle som ønsket å være med fikk plass! Tema var «Kjærlighet».

Foredrag: **Jacob Jervell:** *Elsk deres fiender*, Geir Hellemo: *Gud i kjærligheten*, Anne Hege Grung: *Kjærlighet bak sløret*, Martin Ravndal Hauge: *Inntil dagen puster. Om Salomos høysang*, Anne Berit Løvstad Evang: *Du skal elske din neste som deg selv - om å elske seg selv i møte med andre*.

Indikasjon på resultatoppnåelse EVU: Gjennomføring av, forventet oppslutning om og god evaluering av planlagte tiltak.

Er resultatmålene oppnådd?

Utarbeidelse av EVU-plan avventer klarere betingelser i EVU-systemet.

Videreutdanningskurset «Ord som blir kropp» hadde god søkning. Dersom flere hadde fått finansiering, kunne det vært noen flere deltakere. Kurset gjennomførte en meget vellykket første kursuke i New York.

«Prest og teolog i praksis» gjennomførte det største kurset noen sinne. Portalkurset i mastergraden i praktisk teologi er blitt et viktig kurs i videreutdanningen av prester. Jervellseminaret hadde også i 2013 stor tilstrømning og ble et viktig møtepunkt for deltakerne.

Forskning, faglig samarbeid og formidling

Forskning

Mål: *Faglig ansatte ved PTS skal ha førstekompetanse og drive med relevant forskning innenfor de praktisk-teologiske deldisiplinene som er definert som seminarets undervisningsfag.*

Tiltak: Utarbeidelse av en samlet forskningsprofil ved PTS for perioden etter at alle ansatte har førstekompetanse. Starter på stabsdager juni 2013 og implementeres fra 2014.

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Tiltak: Søknad om felles trosopplæringsprosjekt med fokus på gudstjeneste og konfirmanter utarbeides og sendes til Trosopplæringssekretariatet innen 1.3.2013.

Resultat: Samtalen om felles forskningsprofil ble konsentrert om oppstart av prosjektet «Gudstjenester i konfirmasjonstiden» som har fått til sammen 600.000 fra Trosopplæringssekretariatet fra 2013 til 2015. Prosjektet startet høsten 2013. Feltarbeid blir gjennomført våren 2014.

Tiltak: Bokprosjekt om gudstjeneste starter opp og har to samlinger våren 2013. Geir Hellemo redigerer boka med 10 bidragsyttere.

Resultat: Liturgikkboka «Gudstjeneste på ny» med bidrag fra Geir Hellemo (x 2), Sivert Angel, Merete Thomassen, Elisabeth Tveito Johnsen, Gunnfrid Ljones Øierud, Margunn Sandal, Espen Dahl, Kari Veiteberg og Kåre Nordstoga, er ferdig utarbeidet og blir i løpet av våren 2014 utgitt på Universitetsforlaget.

Tiltak: Doktorgradsavhandlingene til Gunnfrid Ljones Øierud, Elisabeth Tveito Johnsen og Halvard Johannessen ferdigstilles. (Margunn Sandal leverte avhandling i januar 2013.)

Resultat: Gunnfrid Ljones Øierud disputerte for graden PhD 18.12. med avhandlingen "Gudstjenesters kommunikasjon og modelldeltakere. Tilrettelagt meningsskaping og resepsjonsvilkår i ulike gudstjenester". Sandal venter på vurdering. Johannessen og Johnsen er i sluttfasen og leverer i 2014.

Tiltak: Forskning og faglig arbeid for de enkelte vitenskapelig ansatte i 2013:

Sivert Angel har ferdigstilt kapitlet "Ordet og prekenen" til boka *Gudstjeneste på ny*, utgitt artikkelen "Hva kan dagens trosopplæring lære av tidligere tiders trosopplærere?" i antologien *Hva betyr det? Luthers katekisme i trosopplæringen* på Prismet bok, fått antatt artikkelen "Preachers as Paul" i reformasjonshistorieantologi på forlaget Vandenhoeck & Ruprecht, samt fått antatt boka *The Confessionalist Homiletics of Lucas Osiander* på forlaget MohrSiebeck. Angel holdt foredraget «Folkekirken og den religionspolitiske diskusjonen» på KIFOs årlige seminar og forelesning om afroamerikansk prekenkultur på stiftsdager i Hamar. Han arrangerte Nordisk homiletikk-møte i august og gjennomførte sammen med Rigmor Smith Gahrnsen, Carl Petter Opsahl, Inger Bækken og Silje Sørebo første kursuke av videreutdanningskurset "Ord blir kropp" i New York i oktober.

Eivind Berthelsen har sammen med tidligere PTS-lærer Hans Stifoss-Hanssen bidratt med artikkelen "Eksistensielle samtaler og religiøs betjening i helseinstitusjoner - sykehusprestens rolle og legitimitet" i boka *Religionspsykologi*. Boka utkom på Gyldendal forlag i januar 2014. Berthelsen har vært hovedveileder for stipendiat Angela Timman-Mjaaland sitt doktorgradsprosjekt, og han var ett av fire medlemmer i komitéen som vurderte søkene til rektorstillingen ved PTS.

Geir Hellemo var i 50 % sykemelding i hele 2013. Han hadde redaktøransvaret for boka *Gudstjeneste på ny* hvor han selv har skrevet to kapitler. Han har skrevet artikkelen «Gudstjenesten og folket. Om deltagelse i gudstjenestefeiring» til boka *Vår kristne og humanistiske arv* som vil bli utgitt av Nidaros bispedømmeråd i 2014. I forlengelse av Jervellseminaret har han ferdigstilt en større artikkel med tittelen «Gud i kjærligheten. Augustins bruk av erfaringer i Confessiones». Han har også ferdigstilt en større artikkel med tittelen «Underfortellingene og naturen».

Hilde Kulset Guttormsen (logoped 10 %) har ansvar for stemmebruksundervisningen ved seminaret.

Halvard Johannessen fullførte det avsluttende mesterseminaret i PhD-utdanningen i 2013. Johannessen foredro om presters taushetsplikt på TFs kurs for religiøse ledere, publiserte en bokmelding om menighetsutvikling og en vitenskapelig artikkel om studiet av spiritualitet. Johannessen har vært PTS' vara i fakultetsstyret på TF. Han har sittet i styringsgruppa for Veien til prestetjeneste, i AU for Nasjonalt fagråd for praktisk teologi (NFPT) og hadde hovedansvaret for Fagrådets fagdag. Han ledet videreutdanningskurset "Prest og teolog i praksis" sammen med Trond Skard Dokka (TF).

Elisabeth Tveito Johnsen har i 2013 ferdigstilt to fagfellevurderte artikler og én faglig artikkel. Johnsen er også ferdig med de fem artiklene som utgjør analysedelen i avhandlingen. Johnsen har ledet seminarets tverrfaglige trosopplæringsprosjekt «Gudstjenester i konfirmasjonstiden», som har blitt innvilget støtte fra Kirkerådet for perioden 2013–2015. Johnsen har lagt frem sine forskningsbidrag i Vårt Land, på nasjonale konferanser som Trosopplæringskonferansen på Lillestrøm og en fagdag for kirkelig ansatte i Sør-Hålogaland, og internasjonalt på forskerkonferanser i Trondheim og i Boston. Hun har i tillegg vært sentral i utformingen av Det teologiske fakultets bacheliorprogram «Kristendom, kultur og læring». Johnsen er representant i Kirkerådets faglige referansegruppe for trosopplæringsreformen i perioden 2013-2015 og sitter i Kompetanserådet.

Angela Timmann-Mjaaland startet en 4-årig stipendiatperiode ved PTS 15.3.2013. Tema for doktoravhandlingen er *Endring og ledelse i kirken. Pastoral ledelse og organisasjonsledelse på ulike nivåer i Den norske kirke*. Hun har presentert prosjektet sitt på den nordiske konferansen: "Church reform and Leadership of change" på Gran. Timmann-Mjaaland er representant for PTS i TFs prosjektgruppe for rekruttering og har bidratt til planarbeidet og gjennomføring av flere rekrutteringstiltak.

Merete Thomassen (vikar 50 %) publiserte boka "*Når dere ber*" *Om bønnespråk i Den norske kirke* i september 2013 med Sylfest Lomheim som medforfatter. Det ble drevet en del formidlingsvirksomhet i forbindelse med boka. En artikkel til læreboka *Gudstjeneste på ny* som skal publiseres våren 2014, ble skrevet. Thomassen deltar også i forskningsprosjektet «Gudstjenester i konfirmasjonstiden». Hun er nestleder i Nemnd for Gudstjenesteliv og medlem av redaksjonen i St. Sunniva.

Henrik Ødegaard (kantor 20 %) har hatt ansvar for undervisning i praktisk liturgikk og messesang. Et hefte med bibelske salmene som er anbefalt til bruk i kirkens hovedgudstjeneste, ble utgitt.

Gunnfrid Ljones Øierud hadde omsorgspermisjon det meste av våren 2013 og sluttet ved PTS sommeren 2013. PhD-avhandlingen *Gudstjenesters kommunikasjon og modelldeltakere. Tilrettelagt meningsskapning og resepsjonsvilkår i ulike gudstjenester* ble levert i løpet av første halvår og forsvart 17. og 18. desember. Øierud har også vært med i bokprosjektet om gudstjeneste.

Publikasjoner fra PTS 2013

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Angel, Sivert: "Hva kan dagens trosopplæring lære av tidligere tiders trosopplærere?" i Alfsvåg, Knut og Joar Haga *Hva betyr det? Luthers katekisme i trosopplæringen*, Prismet Bok

Johannessen, Halvard: "Understanding Experience" i Franz Karl Wöhrer, John S. Bak (Eds.) *British Literature and Spirituality. Theoretical Approaches and Transdisciplinary Readings*. Berlin: LIT Verlag 2013.

Johannessen, Halvard: Bokanmeldelse "Erling Birkedal, Harald Hegstad og Turid Skorpe Lannem (red.): Menighetsutvikling i folkekirken. Erfaringer og muligheter" i *Teologisk tidsskrift* 04/13 s. 443-446.

Johnsen, Elisabeth Tveito: "Læring inn i den kristne religionen. Mediering og subjektivering" i *Prismet* 64 hefte 3 s.173-201

Johnsen, Elisabeth Tveito: "Barn som religiøse subjekter" s. 56-64 i: Astri Ramsfjell og Sturla Sagberg (red.) *Barneskultur og gudstjenestekultur*. Oslo: IKO-forlaget.

Thomassen, Merete og Sylfest Lomheim: "Når dere ber" *Om bønnespråk i Den norske kirke*. Verbum Oslo 2013.

Ødegaard, Henrik: *Bibelske salmer* Det praktisk-teologiske seminar skriftserie: 17, 2013.

Øierud, Gunnfrid Ljones: *Gudstjenesters kommunikasjon og modelldeltakere. Tilrettelagt meningssskaping og resepsjonsvilkår i ulike gudstjenester*. Avhandling for PhD-graden Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo, 2013.

Nytt norsk kirkeblad nr 1-8 2103, <http://www.praktikum-pts.no/publikasjoner/nytt-norsk-kirkeblad/NNK%20i%20pdf/>.

Indikasjon på resultatoppnåelse forskning: Forskningsplan utvikles, seminaret får tilslag på søknad om trosopplæringsmidler, liturgikkboka ferdigstilles, avhandlinger leveres.

Vurdering: Resultatoppnåelsen på dette området har vært relativt god. Samtalen om forskning og søknaden om trosopplæringsmidler har resultert i et felles forskningsprosjekt med fokus på *Gudstjenester i konfirmasjonstiden*. Det er vi veldig godt fornøyd med.

Arbeidet med liturgikkboka har gått helt etter planen. Siste utkast av artikler til boka er klare i begynnelsen av januar 2014. Universitetsforlaget gir den ut i april 2014. To avhandlinger er levert. En disputas er gjennomført. Ytterligere to avhandlinger er nesten ferdige.

Faglig samarbeid

Mål: PTS skal samarbeide med andre kirkelige aktører for å fremme praktisk-teologisk kunnskap og ferdigheter

Tiltak: PTS opprettholder tett samarbeid med TF gjennom nivå 1-møtet (ledermøtet) og

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

samarbeidsutvalg for utdanning (undervisningssaker).

Resultat: Ledelsen ved PTS og TF har i seks møter diskutert saker som er viktige for begge enhetene, som samarbeidet med de andre lærestedene, forholdet til Kirkerådet og biskopene, PTS' framtid, EVU og rekruttering. Interne spørsmål som felles semesteråpninger og - avslutninger og gudstjenestelivet i Blindernveien 9 blir også gjenstand for samtale.

Tiltak: PTS er 13.-14. mai 2013 vertskap for møtet til Nasjonalt fagråd for praktisk teologi. Tema er veiledning.

Resultat: Fagrådsmøtet samlet 19 deltakere fra lærestedene, Kirkeavdelingen og Kirkerådet. 13. mai ble det utvekslet informasjon mellom de ulike lærestedene. Saker som ellers sto på agendaen var: Teologistudenters samliv og kirken, Sykehuset som utfordring ifht samtaletrening, Nedlegging av Kompetanserådet og framtidens EVU og Innføringsprogram for nye prester. Fagdagen 14.5. fokuserte på «Veiledning i profesjonsutdanningen» med professor Kaare Skagen fra Høgskolen i Akershus som innleid foredragsholder.

Tiltak: Halvard Johannessen sitter for PTS i styringsgruppa for Veien til prestetjeneste, og samarbeider med VTP i bispedømmene om stiftspraksis.

Resultat: Styringsgruppa for VTP har holdt møter 31.1. og 18.9. 2013.

Tiltak: Sivert Angel sitter for PTS i KIFOs representantskap, og deltar på relevante KIFO-arrangementer.

Resultat: Angel har deltatt på representantskapsmøte og holdt foredrag om folkekirken og den religionspolitiske diskusjonen på KIFO-seminar.

Tiltak: PTS er vertskap for Nordisk homiletikk møte 16. og 17. august 2013.

Resultat: Homiletikk møtet samlet 25 deltakere. De fikk innblikk i aktuell homiletikkforskning i de nordiske landene og foredrag om ulike framstående predikanter i Finland, Danmark, Sverige og Norge. Et vellykket arrangement.

Tiltak: PTS administrerer bruken av Norway House ved Luther College i Minnesota fram til kontraktsoppsigelse 1.4.2013.

Resultat: Leieavtalen for Norway House gikk ut 1.4. De som hadde søkt om opphold etter den tid, fikk leie direkte fra Luther College. Huset hadde gjester 27.1.-1.3., 11.-23.3., 28.4.-15.5 og 24.-25.8.

Formidling

Mål: *PTS skal bidra til aktuell kirkedebatt innad i kirken og utad i en videre offentlighet. NNK, som også gir homiletisk prekenhjelp, spiller her en sentral rolle. PTS' nettsider skal bli en viktigere arena for utadrettet virksomhet. Forskningen ved seminaret skal formidles på relevante måter.*

Tiltak: PTS utgir 8 nummer av Nytt norsk kirkeblad med prekenveiledning og aktuelt kirkestoff. I løpet av året avklares det om en vil gå over til elektronisk publisering.

Resultat: 8 nummer er utgitt med Eivind Berthelsen som redaktør. Temaene har vært: GT og forkynnelsen, Sosiale medier, Samliv, Dåpsliturgi, Det livssyns åpne samfunn, Folkekirke, Gudstjenesten og Ordo Crucis, Man har diskutert og bestemt at overgang til elektronisk publisering ikke er ønskelig. Blandet legges imidlertid ut på PTS sine

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

nettsider ikke lenge etter publisering. Redaksjonen har gode medlemmer som gjør en veldig innsats. Inntjeningen er som budsjettert, men antallet abonnenter er svakt synkende.

Tiltak: PTS utarbeider profil for utadrettet virksomhet. Arbeidet starter i stabsdagene i juni 2013, og fullføres ved inngangen til 2014.

Tiltak: PTS lanserer nye nettsider per 1.2.2013. Sidene er utvikla i samarbeid med nettsideutviklere på UiO. Målet er at 25 % av nettsidene skal være på nynorsk. Det legges vekt på at PTS-ansatte i media refereres på sidene, samt på formidling av kortere faglige bidrag fra de ansatte. Ansvarlig: Rigmor Smith-Gahrnsen.

Resultat: Nye nettsider ble lansert i februar. Aktuelt-spalten på forsiden har blitt fylt med stoff om publikasjoner fra ansatte, medieopptredener og aktuelle undervisningstilbud. Det er også rettet større fokus mot arrangementer. De ukentlige gudstjenestene, Jervellseminaret og annet annonseres her. Fokuset på å holde nynorskprosenten opp må stadig fornyes!

Høringsuttalelser 2013

<http://www.praktikum-pts.no/om/horingsuttalelser/>

-Det livssynsåpne samfunn

-Tjenestebolig- og bopliktordningen for prestene

Indikasjon på resultatoppnåelse: Virksomheten i NNK er videreført i samme omfang som tidligere. Seminaret sender høringsuttalelser, gjennomfører forskning som planlagt medvirker i den offentlige debatt (og følger dette opp på seminarets nettsider, som holdes à jour og blir en viktigere kanal for PTS' utadrettede kommunikasjon).

Vurdering: NNK har gitt innspill til viktige debatter i 2013. Den visuelle profilen skal fornyes i 2014. Bladet skal enda tydeligere brukes som en profilering av PTS. Det må sikres at det finnes prekenveiledning til hver eneste søndag i kirkeåret. Nettsidene får gode tilbakemeldinger. Tilfanget av aktuelle saker har vært god.

Styring og kontroll i virksomheten

Risiko

Risikovurdering og tiltak for å redusere risiko. Nedenfor gjengis årsplanens formuleringer om risiko og strategier for å møte dem. Risikovurderinger er også tatt inn i langtidsplanen.

Grunnutdanning

Årsplanen Risikovurdering: Rekrutteringen til profesjonsstudiet er for lav. PTS kan ikke nå sine mål dersom det ikke rekrutteres tilstrekkelig antall studenter til den utdanningen som tilbys.

Prioriterte strategier: Ny arbeidsfordeling innenfor staben for å gjennomføre tiltakene som angis nedenunder. Nyorganisering av samvirke med TF for at fellestiltakene under kan gjennomføres raskt og effektivt.

Vurdering: Arbeidet i forhold ekstern rekruttering er stekt oppjustert i 2013. Fruktene av arbeidet kan ikke høstes umiddelbart. Rekrutteringsarbeidet må være langsiktig. Arbeidet fortsetter, og intensiveres i 2014. PTS/TF er imidlertid blitt mer synlige som

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

lærested i løpet av 2013. Fokuset på å holde kvaliteten på undervisningen på PTS på topp, er fortsatt meget høyt.

EVU

Risikovurdering: Organiseringen av videreutdanningen er under omlegging. Seminaret er bekymret for at dets faglige kompetanse ikke vil bli utnyttet tilfredsstillende innenfor nye rammer.

Prioriterte strategier: Føre samtale med Departementet, Bispemøtet, arbeidstakerne og de andre utdanningsinstitusjonene for å utvikle framtidige rammer for videreutdanningsvirksomheten som sikrer høy kvalitet på utdanningen, god oppslutning fra arbeidstakerne side og faglig oppfølging innenfor de områder arbeidsgiver vektlegger.

Vurdering: 2013 har ikke bragt gode og endelige løsninger for organiseringen av EVU for prester. PTS deltar i det videre arbeidet med dette.

PTS har gjennomført første del av homiletikkurset «Ord som blir kropp» med stor suksess. Kurset hadde 33 søkere, hvorav 19 ble tildelt plass. Flere kunne vært tatt inn dersom de hadde fått finansiering i REU-systemet.

Kompetanse/faglighet

Risikovurdering: Seminaret har faglig ansatte i alle stillinger og ligger an til å ha førstekompetanse hos alle faglig ansatte i løpet av 2013/2014. Tilsetting av ny rektor som innfrir kvalifikasjonskravene som knyttes til stillingen, er viktig for god virksomhet ved seminaret.

Prioriterte strategier: God oppfølging av ansatte som er i ferd med å ferdigstille sine avhandlinger. God kunngjøring av utlysingen av rektorstillingen. Initiere forskningsprosjekter ved seminaret som fremmer ny kunnskap som er særlig viktig for kirkelig arbeid.

Vurdering: Tilsettingsprosessen for rektor tok noe lengre tid en beregnet. Sivert Angel er ved årsskiftet på plass som rektor etter å ha fungert i stillingen siden 1.1.2013. I prosessen diskuterte styret også hvordan feltet praktisk-teologis skal kunne forstås og avgrenses. Denne samtalen fortsetter. Veien mot 1.-kompetanse for alle ansatte har blitt kortere – og lengre – i 2013. To ansatte har kommet vesentlig nærmere innlevering av avhandling. På den annen side har en ansatt med 1.-kompetanse sagt opp stillingen fom. 1.1.2014. Det betyr at denne ansatte må erstattes, helst med en ny ansatt med 1.-kompetanse.

Organisasjon

Risikovurdering: God framtidig innplassering i ny kirkestruktur og gode samarbeidsrelasjoner til fakultetet er en forutsetning for at seminarets virksomhet kan opprettholdes på et tilfredsstillende nivå.

Seminaret er avhengig av en god samarbeidskultur og en ryddig administrasjon og økonomifunksjon for å kunne nå sine hovedmål.

Kultur tematiseres jevnlig og fokus holdes kontinuerlig på å ha en effektiv, vennlig og oppdatert organisering av administrative hjelpesfunksjoner og økonomi.

Prioriterte strategier: 1) Samtaler med ulike aktører i kirke og academia om PTS og utformingen av den praktiske teologien i Norge i årene framover.

2) Arbeide kontinuerlig med god stabskultur og forsvarlig forvaltning ved PTS.

Vurdering: (Se avsnittene også «Organisasjon, administrasjon og økonomi under».)

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

1) Mye tid og engasjement er blitt brukt på slike samtaler i 2013, men prosessen som legger premissene for PTS og organiseringen av praktisk teologi i Norge fremover er fremdeles åpne og til dels uoversiktlige.

2) Spørsmål om stabskultur ble særlig adressert på stabsturen våren 2013. Åpne og ærlige samtaler er viktige for å beholde den gode stabskulturen som har preget PTS inn i endringene som nå står foran oss, først med skifte av rektor og videre når PTS skal finne sin plass etter at statskirka ikke lenger eksisterer.

Riksrevisjonen hadde ikke vesentlige merknader til PTS sitt regnskap for 2012.

Forvaltningen ved PTS er nøktern og korrekt. Riksrevisjonen etterlyste imidlertid dokumentasjon på gjennomført vurdering av mislighetsrisiko, noe PTS svarte på.

Intern økonomiinstruks er oppdatert i 2013 og blir lagt fram for styret 20.2.2014.

Oppdateringen av instruks fra 2005 er gjort i lys av endringene som har skjedd i statlig regnskapsføring og ihht virksomhets- og økonomiinstruks seminaret fikk fra departementet i 2012. Det trengtes ikke store endringer.

Rapport om sikkerhetstilstanden ved PTS

Oversikt over virksomhetens viktigste verdier/aktiva, herunder skjermingsverdig informasjon og objekter:

PTS har få materielle verdier. Lokalene vi disponerer tilhører UiO. Inventar og datamaskiner og AV-utstyr oppbevares bak låste dører, arkivmateriale i låst arkiv. Sensitivt forskningsmateriale oppbevares på eksterne, nedlåste harddiscer. Det er søkt NSD om tillatelse for datainnsamling alle prosjekter det er relevant for.

Oversikt over de viktigste sårbarhetene, manglene og avvikene basert på:

- rapporter om uønskede hendelser (avvik): Ingen avvikshendelser i 2013.
- interne og eksterne sikkerhetsrevisjoner: Intern økonomiinstruks er revidert (og blir vedtatt på første styremøte 2014)
- ledelsens evaluering av sikkerhetsarbeidet: Ansatte blir stadig minnet om sikkerhetsrutiner. I undervisningen arbeides det med krisecase, også med fokus på hva som kan skje når vi selv blir utsatt for noe, ikke bare når vi skal hjelpe og trøste andre
- øvelser: PTS er del av UiOs brannvarslings- og øvelsesregime. Kontorsjefen på PTS er såkalt etasjeansvarlig i etasjen hvor vi har våre kontorer og undervisningsrom. Etasjeansvarlig kontrollerer brannapparater og rømningsveier en gang i måneden og melder eventuelle uregelmessigheter til UiO på egen e-postadresse
- kontroll med ev. underlagte virksomheter og leverandører: KUN følger selv opp på dette feltet.
- andre forbedringsforslag: PTS er godt ivaretatt på sikkerhetssiden i og med at vi er en integrert del av UiOs system. Vi holder oss løpende kjent med informasjon om sikkerhet og beredskap fra UiO og har en egen nettside med henvisninger til informasjon fra UiO og eventuelt andre relevante steder. Det anses ikke som nødvendig å gjøre vesentlige endringer på dette feltet.

Organisasjon, administrasjon og økonomi

Mål: Seminaret skal arbeide for å forbli en selvstendig, kirkelig og akademisk virksomhet med fokus på å sikre en faglig sterk utdanning i praktisk teologi, og organisere og administrere sin virksomhet på en effektiv og etisk forsvarlig måte.

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Organisasjon

Tiltak: Det gjennomføres styringssamtale med departementet den 22. mai.

Resultat: Gjennomført.

Tiltak: Det holdes fire styremøter i 2013: 26.2., 22.5., 17.9 og 22.11.

Resultat: Fem styremøter er gjennomført: 26.2., 22.5., 17.9. 1.11. og 22.11. Foruten behandling av planer og rapporter, oppfølging av budsjett og regnskap og orientering i hvert styremøte om den aktuelle situasjonen ved seminaret: Tilsetting av rektor, orientering om personalsituasjonen, en studentklage, endring av eksamensreglementet og rekrutteringsarbeidet.

Tiltak: Samtaler med BM, KR og de tre teologiske fakultetene om overordnet kirkelig tilknytning for profesjonsutdanningen i teologi innenfor ny kirkeordning videreføres.

Resultat: PTS har deltatt på møte hvor avtale om kirkelig tilknytning for profesjonsutdanningene i teologi i Norge ble diskutert. (I møte i januar 2014 kom man til enighet om en avtale som skal legges fram for Kirkerådet.)

Tiltak: Samtaler med MF om profil, volum og økonomisk ramme for praktikumsutdanningen i Norge avsluttes med et notat som oppsummerer viktige momenter ved framtidig organisering av praktisk-teologisk faglighet.

Resultat: Samtalene ble avsluttet tidlig i 2013. PTS og MF kom ikke til enighet om noe notat.

Tiltak: Samtaler med TF om framtidig organisasjonsmessig samarbeid mellom de to virksomhetene (i nivå-1 møtet).

Resultat: Samtalene om PTS framtid er videreført. UiO har utredet hvilke mulige tilknytninger til UiO man kan se for PTS.

Tiltak: Arbeid sammen med TF og KUN (med mål om endelig godkjenning av prestestudiet i Tromsø innen utgangen av 2014).

Resultat: Rektor har hatt kontakt med rektor på KUN om utvikling av tettere faglig samarbeid mellom PTS, KUN og TF. Dette har også vært tatt opp med biskopen i Nord-Hålogaland. Ei uke våren 2013 var studenter på PTS med i undervisning på KUN sammen med rektor.

Indikasjon på resultatoppnåelse organisasjon: Arbeidet med sikre framtida for PTS og praktisk teologi i Norge har gått framover.

Vurdering: Mye er fremdeles uavklart. Vurderingene av resultatoppnåelse må utsettes.

Administrasjon/personale

Mål: *Trivelig stabsmiljø, høy tilstedeværelse og effektiv og korrekt administrasjon.*

Ansatte - årsverk	2013		
PTS	Total	Kvinner	Menn
Eivind Berthelsen	1,00		1,00
Hilde Kulseth Guttormsen (10 %)	0,10	0,10	
Geir Hellemo (50 % sykemeldt)	1,00		1,00
Sivert Angel	1,00		1,00
Halvard Johannessen (barselspermisjon fom 4.11.)	1,00		1,00

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Elisabeth T. Johnsen	1,00	1,00	
Björg Michaelsen, ADM.	1,00	1,00	
Rigmor Smith-Gahrsen ADM	1,00	1,00	
Merete Thomassen (vikar 50 %)	0,50	0,50	
Angela Timmann-Mjaaland (fom 1.3.)	0,83	0,83	
Henrik Ødegaard (20 %)	0,20		0,20
Gunnfrid L. Øierud (tom 31.1.)	0,08	0,08	
SUM PTS	8,71	4,51	4,20
KUN	Total	Kvinner	Menn
Björg Abrahamsen, ADM	1,00	1,00	
Bernd Krupka	1,00		1,00
Stig Lægdene	1,00		1,00
Line Skum (3 mnds forskningspermisjon)	1,00	1,00	
Ragnhild Strauman	1,00	1,00	
SUM KUN	5,00	3,00	2,00

Antall årsverk	Total	Kvinner	Menn
Totalt PT +KUN	13,61	7,51	6,20

Tiltak: Arbeid gjennom samtaler i stabsmøter og stabsdager for å opprettholde en god stabskultur (Jfr. blant annet Røthing-rapporten fra Det teologiske fakultet 2012).

Resultat: Stabsdager ble gjennomført 28.2., 17.-21.6 og 1.11. Hele staben involveres i arbeid med undervisningsplanlegging og -evaluering, EVU, forskningsplanlegging/-profil og formidling i tillegg til at stabskultur og omgangsform eksplisitt tematiseres.

Tiltak: Integrering av ny stipendiat fom 15.3.

Resultat: Angela Timmann-Mjaaland har kommet godt inn i stabsfellesskapet og har starta arbeidet med doktorgradsavhandlingen. Pliktarbeidet ligger først og fremst innenfor rekrutteringsvirksomhet.

Tiltak: Rektorstillingen utlyses (med mulig tiltredelse fra 1.1.2014)

Resultat: Stillingen fikk 6 søkere. Etter bedømmelse og behandling i styret fikk Sivert Angel tilbud stillingen som rektor. Han tiltrådte fra 1.1.2014 (etter å ha fungert ett år i stillingen).

Tiltak: Tilbud om arbeidsplassgjennomgang med fysioterapeut og oppgradering ihht anbefalinger om tiltak.

Resultat: Ingen ansatte ønsket slik gjennomgang i 2013. Muligheten finnes også i 2014.

Tiltak: Det setter fokus på miljøarbeid, HMS, etiske retningslinjer, likestilling, anskaffelsesregelverk og ambisjonen om klart språk med jevne mellomrom i stabsmøtene. Det blir også jevnlig minnet om etiske retningslinjer for statstjenesten samt at beredskap og sikkerhet tematiseres.

Resultat: Kontorsjef har minnet de ansatte om dette! Informasjon om en del av disse forholdene finnes på egen nettside hos PTS.

Foreldrepermisjon og legemeldt fravær

Foreldrepermisjon 2013: En mannlig PTS-ansatt hadde foreldrepermisjon fra 4. november (39 permisjonsdager). (2012: En kvinnelig ansatt ved PTS hadde foreldrepermisjon til og med 14.10. (181 permisjonsdager). En mannlig ansatt tok ut to

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

ukers farspermisjon ved fødsel (10 dager).)

Legemeldt sykefravær 2013: PTS: Menn 6 fraværsdager i 100 %, 254 fraværsdager i 50 %.

Kvinner 23 fraværsdager i 100 %. KUN Kvinner: 7 sykefraværsdager i 70 %.
(PTS 2012: Menn 14 dager i 50 %, kvinner: 13 dager i 100 % og 27 i 50 %. KUN 2012: Kvinner: 13 dager i 100 %, 20 dager i 50 % og 23 dager i 20 %.)

Indikasjon på resultatoppnåelse administrasjon: Ny rektor er funnet. Lavt sykefravær og god trivsel.

Vurdering: Ny rektor er tilsatt etter en grundig prosess. Sykefraværet har totalt sett vært høyt. Det skyldes at en ansatt har fått konstatert kronisk sykdom og har vært 50 % sykemeldt hele året. Elles er sykefraværet lavt. Trivselen har vært god, tross krevende prosess i forbindelse med rektorskifte, usikkerheten rundt PTS sin framtid og uro på EVU-fronten.

Økonomi

Mål: *Seminaret sørger for en god og velordnet økonomiforvaltning og setter opp budsjett som gjør at seminaret kan utføre sine oppgaver innenfor de tildelingsrammene som er gitt.*

Seminaret følger Reglementet for økonomistyring i staten og følger og oppdaterer intern økonomiinstruks og rutinebeskrivelser.

Tiltak: Realistisk budsjett settes opp og regnskap føres ihht ny standard kontoplan fom. 1.1.2013.

Resultat: Se årsregnskapet under.

PTS har brukt ca. 6.873 tusen i 2013 (6.635 i 2012 og 7.363 i 2011.)

Inntekten var på ca. 584 tusen. (752 i 2012 og 1.061 i 2011.)

Dette resulterte i et mindreforbruk på 213 tusen. (405 i 2012 og merforbruk 71 tusen i 2011.)

Tiltak: Administrasjonen ved seminaret holder seg oppdatert i forhold til regler og rutiner, får med relevante opplærings- og utviklingstiltak og holder løpende god kontakt med DFØ.

Resultat: Administrasjonen har holdt seg løpende oppdatert gjennom kundemeldinger og jevnlig kontakt med kontaktpersoner i DFØ Tromsø. Administrasjonen deltok også på DFØs kundeform i Sandvika 25. og 26.9.

Indikasjon på resultatoppnåelse økonomi: Seminarets økonomi er i god skikk.

Vurdering: Seminarets økonomiforvaltning foregår på forsvarlig vis.

Annet

Jobbstrategi for unge personer med nedsatt funksjonsevne

PTS har ikke hatt anledning til å ta inn personer under 30 år til praksis i bedriften.

Lærlinger/læreplasser

PTS har ikke sett mulighet for å ta inn lærlinger 2013.

Likestilling

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Kjønn, etnisitet, religion og nedsatt funksjonsevne.

PTS har i 2013 hatt en ansatt med nedsatt bevegelsesevne. En ansatt har tysk bakgrunn.

Alle ansatte tilhører Den norske kirke.

Kjønn og lønn 2013 (2012 i parentes)	Lederstillinger		Øvrige stillinger			
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn		
PTS – tilsatte årsverk (personer)	4,51 (5,31)	4,20 (3,82)	1	1	3,41 (4,31)	4,20 (2,82)
KUN tilsatte årsverk/personer	3	2	0	1	3	1
TOTAL tilsatte årsverk (personer)	7,51 (8,31)	6,20 (5,82)	1 (1)	2 (2)	6,51 (7,31)	5,20 (3,82)
	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kjønnfordeling i %	55 %	45 %	33,3 %	66,7 %	56 %	44 %
Gj.snitts årslønn, full stilling (i 1000 kr)	493	548	513	657	490	504
Kvinnerns lønn i prosent av menns	90 %	100 %	78 %	100 %	97 %	100 %

Framtidsutsikter

Med de rammene PTS i dag har for virksomheten, er framtidsutsiktene gode. Disse rammene gjør det mulig å bygge høy kompetanse og adressere rekrutteringsutfordringene. Samtidig gjør usikkerheten rundt de framtidige rammene for virksomhetene at mye likevel er usikkert nå det gjelder årene som kommer.

Årsregnskap

Statsregnskapet 2013	Budsjettrammer 2013	Kontantregnskap 2013	
Kap. 1591, post 01 Driftsutgifter	12 599 000	11 742 823,75	856 176,25
Kap. 4591, post 01 Driftsinnt.	-1 799 000	-1 025 695,00	-773 305,00
Netto	10 800 000	10 717 128,75	82 871,25
Totalt mindreforbruk 2013			82 871,25

	Rammer PTS	Regnskap PTS	
Kap. 1591, post 01 Driftsutgifter	7 902 000	6 873 162,66	1 028 837,34
Kap. 4591, post 01 Driftsinnt.	-1 400 000	-584 439,16	-815 560,84
Netto	6 502 000	6 288 723,50	213 276,50
Totalt mindreforbruk 2013			213 276,50

	Rammer KUN	Regnskap KUN	
Kap. 1591, post 01 Driftsutgifter	4 697 000	4 869 661,09	-172 661,09
Kap. 4591, post 01 Driftsinnt.	-399 000	-441 255,84	42 255,84
Netto	4 298 000	4 428 405,25	-130 405,25
Totalt merforbruk 2013			-130 405,25

Art		Kontant PTS	Kontant KUN	SAMLESUMMER
3	Salgs- og driftsinntekter	-584 439,16	-441 255,84	-1 025 695,00
31	Salgsinntekter, avgiftsfri	-130 321,50	-62 989,00	-193 310,50
32	Salgsinntekter, utenfor avgiftsomr.	-420 850,00	-28 303,44	-449 153,44

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

34	Inntekt fra tilskudd og overføringer	-33 267,66	-319 963,40	-353 231,06
36	Leieinntekt og annen driftsinntekt		-30 000,00	-30 000,00
5	Lønn og godtgjørelser	5 417 190,82	3 137 462,72	8 554 653,54
50	Lønn fast ansatte	4 276 560,75	2 566 070,62	6 842 631,37
51	Lønn midlertidig ansatte	231 429,70	0,00	231 429,70
53	Anne oppgavepliktig godtgj.	545 863,13	323 465,06	869 328,19
54	Arbeidsgiveravgift	663 405,11	226 616,81	890 021,92
58	Offentlige ref. vedr arbeidskraft	-329 874,00	-7 165,00	-337 039,00
59	Annen personalkostnad	29 806,13	28 475,23	58 281,36
6	Annen driftskostnad	595 852,74	1 291 069,89	1 886 922,63
63	Kostnader lokaler	3 900,00	560 946,25	32 190,00
65	Verktøy, inventar og driftsmat.	46 267,73	18 371,75	64 639,48
66	Reparasjon og vedlikehold	15 412,00	0,00	15 412,00
67	Kjøp av fremmede tjenester	151 512,49	328 274,58	479 787,07
68	Kontorrek., bøker, møter og kurs	361 543,15	306 783,03	668 326,18
69	Telefon, porto o.l.	17 217,37	76 694,28	93 911,65
7	Annen driftskostnad fortsatt	860 119,10	441 128,48	1 301 247,58
71	Kostn. og godtgj. reiser, diett bil ol.	767 748,19	417 586,21	1 185 334,40
73	Slag, reklame, representasjon	55 916,80	13 459,50	69 376,30
74	Kontingent og gave	30 800,00	0,00	30 800,00
75	Forsikring, garanti, service	3 367,70	8 880,00	12 247,70
77	Annen kostnad	2 286,41	1 202,77	3 489,18
SUM	SUM	6 288 723,50	4 428 405,25	10 717 128,75

Seminaret (PTS + KUN) har i 2013 disponert kr. 12.599.000 under **kap. 1591 Post 01 Driftsutgifter**. Seminaret fikk et inntektskrav knyttet til virksomheten under **kap. 4591, post 01 Ymse inntekter** pålydende 1.799.000.

Opprinnelig basistildeling under kap 1591 var i følge departementets foreløpige tildelingsbrev på kr. 11.104.000. I tillegg kom resultatmidler på til sammen 950.000 kroner. I brev av 24. april 2013 ble overførte midler fra 2012 tildelt. Tildelingen ble da totalt 12.536.000 kroner. 30. oktober 2013 ble tildelingen korrigert på grunnlag av lønnsøkninger og økt til 12.599.000. Inntektskravet under kap. 4591, post 01 på kr. 1.799.000 ble ikke endret gjennom året. Nettobeløpet til disposisjon har dermed vært totalt 10.800.000. Seminaret ble gitt anledning til merforbruk på post 01 mot tilsvarende merinntekt på kap. 4591.

Opprinnelig fordeling mellom PTS og KUN ga PTS en budsjetttramme på post 1591 på kr 7.458.000 og et inntektskrav på 1.400.000. KUN fikk en budsjetttramme på 4.596.000 og et inntektskrav på 399.000. Etter sist korrigerte tildeling fikk PTS en tildeling på 7.902.000 og KUN 4.697.000. Inntektskravene for det to enhetene ble ikke endret gjennom året.

I budsjettet for 2013 la PTS opp til et forbruk på 7.538.972 og en inntekt på 1.120.031. PTS-budsjettet ble ikke formelt revidert i løpet av året. KUN budsjetterte med et forbruk på 4.658.000 og en inntekt på 451.000. KUN reviderte heller ikke budsjettet i 2013. I regnskapsrapporten til departementet per august 2013 ble beløpet for forventet forbruk og inntekt likevel litt endret. Totalt forventet PTS og KUN da forbruk på 12.258.000 og inntekter på 1.561.000.

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Resultatet for 2013 viser et samlet forbruk på kap. 1591 post 01 på kr. 11.742.823,75 (6.873.162,66 hos PTS og 4.869.661,09 hos KUN). Det relativt lave totalforbruket hos PTS skyldes noe høyere beløp enn forventet for refusjon av syke og foreldrepenger, lavere kostnader til maskin- og inventarvinnkjøp, regninger for leie og IT-støtte som er utsatt, lavere kursutgifter og trykkeutgifter enn beregnet samt mindre reise- og diettutgifter enn antatt (billigere reiser).

Inntektene på kap. 4591 (ekskl. refusjon av syke- og foreldrepenger) var per 31.12.13 på kr. 1.025.695,- hvorav kr. 584.439,16 er ført som inntekter ved PTS, og kr. 441.255,84 ved KUN. (Refusjon av syke- og foreldrepenger, var på 337.039 (hvorav 329.874 hos PTS og 7.165 hos KUN).)

Av forbruket pr. 31.12.13 (11.742.823,75) var kr. 5.417.190,82 lønn og personalkostnader for PTS og 3.137.462,72 lønn og personalkostnader for KUN. (Samlet kr. 8.554.653,54 inkl. aga.) Det ble benyttet kr. 1.455.971,84 på varer og tjenester ved PTS og kr. 1.732.198,37 ved KUN. (Samlet kr. 3.188.170,21.)

Inntekter ved Det praktisk-teologiske seminar (til sammen 584.439,16) er: Støtte fra Det teologiske fakultet til ekskursjon 4. semester 20.000; deltakeravgift i forbindelse med videreutdanningskurset «Ord som blir kropp» 342.000; deltakeravgift Jervellseminaret 34.200; støtte fra Bergensfondet til Jervellseminaret 15.000; overføring fra interimskonto (penger fra NFR) til prosjektet «Sanselighet og transcens» 18.267,66; deltakeravgift til møte i Nordisk homiletikknettverk 24.650; inntekter ifb med Nytt norsk kirkeblad 109.756,50 og salg av bøker i skriftserien 20.565.

Ved Kirkelig utdanningscenter i nord fordeler inntektene (totalt 441.255,84) seg slik: Kontorutleie: 30.000; offergaver 77.153,40.; Innbetaling fra interimskonto 112,810; Innbetaling fra KIFO 30.000; Innbetaling fra interimskonto til prosjektet «Konfirmant 2013» 100.000; salgsinntekter (hovedsakelig årbok) 62.980; innbetalinger ifbm kurs/seminarer: 14.550,00 og tilfeldige inntekter i ulike prosjekt 13.753,44.

Totalt er det altså benyttet kr. 11.742.823,75 (inkl. aga.) ved PTS og KUN i 2013 og ymse inntekter i 2013 ekskl. refusjon av sykepenger er på kr. 1.025.695. Seminaret kan dermed vise til et samlet mindreforbruk på kr. 82.871,25 kroner (hvorav mindreforbruk 213.276,50 hos PTS og merforbruk 130.405,25 hos KUN).

Vi ber departementet om overføring av det underforbrukte beløpet til neste budsjettermin.

Det er ut over dette ikke registrert store uregelmessigheter i driften av Det praktisk-teologiske seminar eller Kirkelig utdanningscenter i nord pr. 31.12.13. Det er heller ikke registrert behov for ompostering av feilaktige posterings ved utgangen av 2013, da nødvendige omposteringer er gjort fortløpende.

Regnskapet for Kap 1591 og Kap 4591 post 01 viser da som følger:

Tildelt basisbevilgning 2013 (opprinnelig)	kr.	11.104.000
Resultatmidler (for studenter i 2012)	kr.	950.000
+ overført på bakgrunn av regnskapsresultatene i 2012	kr.	482.000
+ lønnskorrigering	kr.	63.000

ÅRSRAPPORT 2013 - DET PRAKTISK-TEOLOGISKE SEMINAR

Totalt tildelt 2013 under Kap 1591 post 01	kr.	12.599.000
Inntektskrav 2013 under Kap 4591 post 01	kr.	-1.799.000
		<u>10.800.000</u>

Regnskap 2013 under Kap 1591 post 01	kr.	11.742.823,75
Inntekter under Kap 4591 post 01	kr.	-1.025.695,00
		<u>10.717.128,75</u>

Mindreforbruk	kr.	82.871,25
---------------	-----	-----------

Trond Skard Dokka
Styreleder

Sivert Angel
Rektor